

Uchwała Nr XV/108/12

Rady Gminy Ryjewo
z dnia 28 marca 2012 roku

w sprawie przyjęcia gminnego programu aktywności lokalnej na lata 2012-2013.

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Jednolity tekst: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późniejszymi zmianami), art. 17 ust. 1 oraz art. 110 ust.10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Jednolity tekst: Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późniejszymi zmianami) Rada Gminy Ryjewo uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się gminny program aktywności lokalnej na lata 2012-2013 zgodnie z załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Gminy

Kazimierz Zima

Załącznik do Uchwały Nr XV/108 /12
Rady Gminy Ryjewo z dnia 28 marca 2012 r.

Program Aktywności Lokalnej GMINY RYJEWO NA LATA 2012 – 2013

Ryjewo

grudzień 2011

Program wypracowany w ramach Projektu „Decydujmy Razem”

współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Spis treści:

I. CEL I PROCES TWORZENIA PROGRAMU	str. 3
II. DIAGNOZA SPOŁECZNA – ŹRÓDŁA PODSTAWOWYCH PROBLEMÓW W GMINIE	str. 3
2.1.Podstawowe informacje o gminie	str. 3
2.2.Identyfikacja głównych problemów	str. 6
2.3.System pomocy społecznej w gminie	str. 8
III. KIERUNEK I PLAN DZIAŁANIA	str. 10
3.1.Cele Programu oraz kierunki działań	str. 10
3.2.Adresaci Programu	str. 12
3.3.Czas trwania Programu i harmonogram realizacji działań	str. 12
3.4.Źródła finansowania	str. 12
IV. WDROŻENIE PROGRAMU	str. 13
4.1. Realizatorzy i partnerzy programu	str. 13
4.2.Sposoby monitorowania, ewaluacji i oceny Programu	str. 14

I. CEL I PROCES TWORZENIA PROGRAMU

Prace nad Programem Aktywności Lokalnej Gminy Ryjewo na lata 2012-2013 zostały podjęte w wyniku udziału Gminy Ryjewo w projekcie „Decydujemy Razem”, który realizowany jest od 2010 roku w 108 gminach i powiatach z terenu całej Polski i ma charakter systemowy.

Gmina Ryjewo przystąpiła do tworzenia PAL opartego na partnerskich regułach współpracy i współodpowiedzialności, mając na celu dokonanie pozytywnych zmian w najbliższym otoczeniu społecznym. Program PAL powstał w wyniku pracy zespołu, w którego skład weszli przedstawiciele samorządu, jednostek publicznych, przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz mieszkańcy. W okresie od września do grudnia 2011r, podczas cyklu warsztatów wspomaganych przez moderatora, członkowie zespołu dyskutowali nad rozmiarem problemów oraz potrzeb społecznych, których brak zaspokojenia hamuje rozwój lokalny i wpływa na jakość życia mieszkańców gminy. Najważniejszym kierunkiem działań wspólnym dla przedstawicieli samorządu, organizacji pozarządowych oraz liderów uznano potrzebę wdrożenia działań aktywizujących środowiska lokalne do współdziałania oraz rozwój oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Ryjewo w oparciu o wykorzystanie istniejącej bazy świetlic oraz miejsc rekreacyjnych. Cele programu zgodne są ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ryjewo na lata 2006-2015, w szczególności z celem głównym w Obszarze Edukacja „Świadome i aktywne społeczeństwo, kapitał ludzki oparty na wiedzy”

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA – ŹRÓDŁA PODSTAWOWYCH PROBLEMÓW W GMINIE

2.1. PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE

Gmina Ryjewo położona jest w południowo-wschodniej części województwa pomorskiego w powiecie kwidzyńskim na szlaku średniowiecznych zamków krzyżackich Malborka, Sztumu i Kwidzyna. Obejmuje tereny leżące na skraju Pojezierza Iławskiego i doliny Dolnej Wisły. Obszar gminy Ryjewo wynosi 103,28 km² i dzieli się na dwanaście sołectw: w części wschodniej – Pułkowice, Straszewo, Trzciano, Watkowice w części zachodniej – Barcice, Benowo, Borowy Młyn, Jałowiec, Jarzębina, Mątowskie Pastwiska, Rudniki, Ryjewo. Jest gmina wiejską a podstawową dziedziną gospodarki jest rolnictwo.

- **Instytucje publiczne**

W Ryjewie mieści się siedziba Urzędu Gminy, dwóch Niepublicznych Zakładów Podstawowej Opieki Zdrowotnej, Lecznicy dla Zwierząt, Apteki, Poczty, Powiślańskiego Banku Spółdzielczego, Posterunku Policji a także Dom Pomocy Społecznej w Ryjewie „Słoneczne Wzgórze”. Siedzibę posiada tu Gminna Biblioteka Publiczna. Do placówek oświatowych należą: Zespół Szkół w Ryjewie, w którego skład wchodzi Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika i Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika; Szkoła Podstawowa w Straszewie im. Ks. Władysława Demskiego. Niepubliczne Przedszkole „Maluszek” w Ryjewie oraz Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Barcicach. W miejscowościach Benowo, Ryjewo, Straszewo i Trzciano znajdują się jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. Na terenie Gminy Ryjewo działają placówki kulturalne są to: Gminny Ośrodek Kultury w Ryjewie wraz z filiami w Rudnikach i Trzcieńcu. Są to świetlice mieszczące się w budynkach należących do zasobów gminy. Świetlica wiejska w Rudnikach jest nowo oddanym budynkiem wybudowanym ze środków pochodzących z dofinansowania projektu unijnego z Programu Odnowy Wsi na lata 2007-2013 tj. Oś 3 działania Odnowa i Rozwój Wsi. Natomiast świetlica w Trzcieńcu przeszła gruntowny remont. Świetlice te wyposażone są zarówno w sale dysponujące zapleczem dydaktycznym jak również zapleczem kuchennym.

- **Przedsiębiorstwa**

Na terenie Gminy zarejestrowanych jest 241 przedsiębiorców, wśród nich kilka pensjonatów i gospodarstw agroturystycznych. Największym pracodawcą na terenie gminy jest Dom Pomocy Społecznej – nowoczesne miasteczko osób niepełnosprawnych „Słoneczne Wzgórze”, wyposażony w nowoczesne gabinety specjalistyczne, pracownię terapeutyczną, salę gimnastyczną i inne urządzenia wraz z niepublicznym Warsztatem Terapii Zajęciowej dysponującym pracownikami: ceramiczną, stolarską, wikliniarską, komputerową.

- **Organizacje pozarządowe**

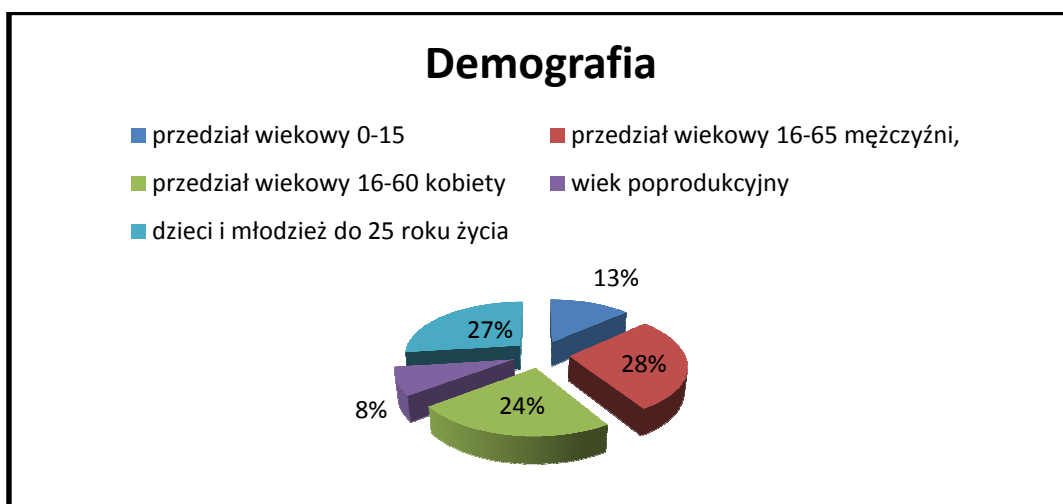
Pod względem ilości zarejestrowanych organizacji gmina Ryjewo przoduje w regionie powiatu Kwidzyńskiego. Według danych GUS na obszarze gminy zarejestrowanych jest 16 stowarzyszeń (Kwidzyn – 14, Gardeja – 11). W miejscowości Borowy Młyn działa Stowarzyszenie na Rzecz Bezdomnych „Agape” udzielające schronienia kilkudziesięciu osobom pozostającym bez dachu nad głową. W miejscowości Benowo

działalność prowadzi Stowarzyszenie Eko- Inicjatywa obejmuje działaniami aktywizacyjnymi dzieci oraz mieszkańców wsi. W oparciu o budynek po nieczynnej szkole stowarzyszenie utworzyło Zaulek Benowo – modelowy program działań aktywizujących społeczność lokalną. W gminie funkcjonuje również Fundacja Powiślańska oraz Stowarzyszenie Pomocy Społecznej „Słoneczne Wzgórze”, które prowadzi Warsztaty Terapii Zajęciowej.

Wśród zasobów Gminy, istotnych dla rozwoju społecznego jej mieszkańców, zostały wskazane prężnie działające Kluby Sportowe: Czarni, Rodło oraz Relax zrzeszające dzieci i młodzież z terenu Gminy. Powstałe drużyny piłki nożnej biorą udział zarówno w rozgrywkach ligowych jak i turniejach organizowanych na terenie całego województwa. Gmina dysponuje boiskami. Dwa z nich znajdują się na terenie miejscowości Ryjewo oraz po jednym boisku w miejscowościach Trzciano, Straszewo oraz Jarzębina. W miejscowości Ryjewo znajduje się również hala sportowa, na terenie, której odbywają się min. krajowe rozgrywki w piłce ręcznej gimnazjów. Ponadto na terenie Gminy działa Gminny Klub Sportowy „Bellator” w Ryjewie w oparciu o bazę i sprzęt Zespołu Szkół w Ryjewie. Zawodnikami są uczniowie szkoły, którzy reprezentują klub i szkołę w rozgrywkach na terenie całego kraju. Drużyny prowadzone są w różnych kategoriach wiekowych. Klub organizuje również wiele turniejów o zasięgu wojewódzkim i ogólnopolskim.

• Ludność

Podstawowym podmiotem wszelkich działań o charakterze społecznym oraz gospodarczym jest społeczność lokalna. Gmina liczy sobie 5761 mieszkańców z czego 2868 osoby zamieszkują miejscowość Ryjewo. Ostatnie lata wskazują, że liczba ludności wzrasta. Struktura demograficzna gm. Ryjewo cechuje się znaczącym udziałem ludzi młodych.

2.2. IDENTYFIKACJA GŁÓWNYCH PROBLEMÓW

• Bezrobocie

Bezrobocie w gminie Ryjewe jest dominującym problemem społecznym i od kilku lat wykazuje tendencję wzrostową. Na koniec 2010 roku odnotowano wzrost o 107 bezrobotnych w porównaniu do roku 2009 r. Związane jest to głównie brakiem dużych zakładów na terenie gminy oraz likwidacją zakładów pracy w powiecie kwidzyńskim. Wśród zarejestrowanych bezrobotnych z terenu gminy Ryjewe dominują kobiety (255 kobiet na 437 zarejestrowanych bezrobotnych), osoby bez kwalifikacji zawodowych z wykształceniem zasadniczym zawodowym i gimnazjalnym (310 bezrobotnych) oraz osoby w przedziale wiekowym między 18-34 rokiem życia (239 bezrobotnych).

Tabela nr 1: Bezrobotni w gminie Ryjewe według podziału na wiek oraz płeć (wg. stanu na dzień 31.12.2011r.)

WIEK	LICZBA BEZROBOTNYCH	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI
18-24	114	66	48
25-34	136	71	65
35-44	85	49	36
45-54	85	50	35
55-59	35	14	21
60-64	6		6

W całej grupie bezrobotnych połowa to osoby młode, w tym wchodzące po raz pierwszy na rynek pracy. Gmina Ryjewe odzwierciedla złą sytuację młodych jaka ma miejsce zarówno w skali województwa pomorskiego jak i całego kraju. Wśród czynników mających wpływ na bezrobocie młodych ma wybór ścieżki kształcenia zawodowego. Niska świadomość potrzeb lokalnego rynku pracy, brak wsparcia ze strony rodziny przy wyborze ścieżki edukacyjnej, niewystarczający system informacji i wczesnej edukacji w tym zakresie, to tylko nieliczne powody składające się na trudną sytuację przy wkraczaniu absolwentów na rynek pracy. Ponadto brak lub niskie kwalifikacje zawodowe, dziedziczenie wzorców w rodzinach, w których występuje bezrobocie wielopokoleniowe są powodem trudności w

odnalezieniu się na rynku pracy. Konsekwencje braku pracy są dotkliwe dla życia społecznego tych osób. Należy do nich, wskazane przez uczestników warsztatów partycypacyjnych, uzależnienie od alkoholu potęgowane kulturą picia. Jest to temat „o którym młodzież mówi, tym żyje”, jest alternatywa do życia pozbawionego perspektyw. Wysoki udział kobiet wśród osób bezrobotnych wskazuje na poważne problemy w tej grupie mieszkańców gminy.

- **Ubóstwo kulturalne**

Wśród dotkliwych problemów na jakie zwrócili uwagę mieszkańcy jest ubogie życie społeczne i kulturalne, w którym mieszkańcy mogliby aktywnie uczestniczyć. Brakuje mechanizmów ożywiania aktywności mieszkańców w małych społecznościach jakimi są sołectwa na terenie Gminy Ryjewo. Mobilizowanie ludzi, budowanie środowiska wsparcia z udziałem mieszkańców adekwatnie do rozmiaru występujących problemów jest niewystarczające. Istnieją jednak w gminie lokalne przykłady działań ożywiających życie społeczne wsi, które przekładają się na zmianę jakości życia sąsiedzkiego i tworzą środowisko zmiany społecznej. Wskazany został tu przykład działalności Zaufka Benowo, współtworzonego przez mieszkańców wsi Benowo z inicjatywy Stowarzyszenia Eko-Inicjatywa, które prowadzi działania skierowane do dzieci oraz całej społeczności Benowa. Dotkliwą barierą utrudniającą rozwój życia społecznego jest brak zorganizowanego czasu wolnego dzieci i młodzieży w sposób wystarczający. W szczególności zjawisko to dotyka dzieci mniej zdolnych, nie osiągających dobrych wyników, dzieci wychowujących się w środowiskach ubogich, dotkniętych problemami bezrobocia, alkoholizmu, przemocy itp. Bariera przestrzenna w dostępie do kultury (oddalenie od dużych miast z ofertą kulturalną), przy braku zaspokojenia potrzeby w miejscu zamieszkania, wpływa na gorszą sytuację w tym zakresie mieszkańców gminy bez względu na wiek. W sytuacji dzieci i młodzieży wpływa to na ograniczenie potrzeb rozwojowych charakterystycznych dla tego wieku. Wychowanie w środowisku, w którym zainteresowania nie są rozbudzane, a o rozwijanie pasji jest bardzo trudno, powoduje brak wytworzenia motywacji osiągnięciowej w przyszłości. W wielu przypadkach to motywacja jest podstawą osiągnięcia życiowego sukcesu.

- **Dezintegracja mieszkańców**

Zjawisko dezintegracji społecznej mieszkańców, to także jeden z powodów niskiej jakości życia. Na jego skutek dochodzi do rozpadu więzi międzyludzkich oraz znacznie

ograniczona lub niemożliwa jest zdolność do kooperowania. Ludzie nie dysponując wsparciem znajdującym się w najbliższej okolicy czy też w miejscu zamieszkania, mają mniejszą możliwość przystosowywania się do zmieniających się warunków oraz radzenia sobie, czy też obrony przed niekorzystnymi zjawiskami. Zauważalny jest, wskazany jako problem przez uczestników warsztatów partycypacyjnych brak zaangażowania do podjęcia wspólnego działania. Dominuje model działania w pojedynkę. Pomimo stosunkowo wysokiej w regionie ilości zarejestrowanych organizacji pozarządowych i znakomitej aktywności części tych organizacji, tylko niewielka liczba wskazuje na konieczność aktywizacji lokalnych społeczności.

- **Niewystarczająca współpraca podmiotów**

Model działania w pojedynkę przekłada się także na codzienne funkcjonowanie podmiotów publicznych, organizacji społecznych i grup nieformalnych działających na terenie gminy. Model ten ma bezpośredni wpływ na sektorowe podejście do rozwiązywania problemów społecznych, także tych wskazanych za najistotniejsze z punktu widzenia tworzonego dla Gminy Ryjewo PAL. Sektorowe podejście sprzyja powielaniu działań lub też pomijaniu tych obszarów, które leżą poza zakresem kompetencji przypisanych poszczególnym podmiotom. Brak rozwiniętej współpracy powoduje niewystarczające wykorzystanie dostępnych zasobów, uniemożliwia skoordynowanie działań oraz wielostronną komunikację.

2.3. SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE

Jednostką organizacyjną gminy realizującą zadania własne i zlecone z zakresu pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Ryjewie. Celem działalności Ośrodka jest m. in. umożliwianie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości oraz podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielniania osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem poprzez rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ryjewie realizuje zadania związane z przyznawaniem pomocy rzeczowej i finansowej osobom kwalifikującym się do jej udzielenia

w myśl przepisów ustawy o pomocy społecznej, świadczy usługi opiekuńcze u osób potrzebujących tego rodzaju wsparcia, zapewnia ubranie i schronienie osobom tego potrzebującym.

Struktura powodów przyznania pomocy klientom Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ryjewie w roku 2011 pozwala jednocześnie na wyodrębnienie głównych problemów społecznych z jakimi boryka się gmina.

Tabela nr 2: Powody trudnej sytuacji życiowej mieszkańców gminy Ryjewo w 2011 r.

Powody przyznania pomocy.	Liczba rodzin, którym pomoc przyznano.
Ubóstwo	307
Bezdomność	9
Bezrobocie	246
Niepełnosprawność	125
Długotrwała lub ciężka choroba	5
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	9
Przemoc w rodzinie	13
Alkoholizm	13
Trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	5
Zdarzenie losowe	2

Z powyższego zestawienia wynika, że 307 rodzin objęto pomocą społeczną z tytułu ubóstwa. Należy podkreślić, iż przyczyna ta nie wykluczała ponadto innych powodów, dla których dane gospodarstwo domowe zostało objęte pomocą. Ubóstwo jest konsekwencją bezrobocia, które stało się bezpośrednią przyczyną pomocy społecznej w przypadku 246 rodzin.

Na terenie gminy usytuowany jest również Dom Pomocy Społecznej „Słoneczne Wzgórze” w którym przebywa 180 pensjonariuszy. Na terenie Domu funkcjonuje Warsztat Terapii Zajęciowej, działający w ramach Stowarzyszenia Pomocy Społecznej „Słoneczne Wzgórze”. W zajęciach prowadzonych w pracowni życia codziennego, malarskiej, ceramicznej, wikliniarskiej, fotograficznej, krawiecko-dziwiarskiej, fryzjersko-kosmetycznej, ogrodniczo-stolarskiej i komputerowej, obok osób niepełnosprawnych z

powiatu kwidzyńskiego, uczestniczą również mieszkańcy Domu. Zajęcia prowadzone przez wyspecjalizowany zespół terapeutów pozwalają nabywać nowe umiejętności, rozwijać zainteresowania oraz wspierają rozwój psycho-ruchowy podopiecznych.

III. KIERUNEK I PLAN DZIAŁANIA

3.1 CELE PROGRAMU ORAZ KIERUNKI DZIAŁANIA

CEL OGÓLNY: - zwiększenie aktywności mieszkańców w społecznościach lokalnych.

CELE SZCZEGÓŁOWE: - wzrost działań integrujących mieszkańców,
- podniesienie umiejętności samoorganizacji mieszkańców,
- rozwój oferty spędzania czasu wolnego,

• Zakres tematyczny działań

1. Organizacja przedsięwzięć w postaci kursów, szkoleń, wizyt studyjnych i innych działań edukacyjnych ukierunkowanych na wzrost wiedzy i umiejętności w zakresie animacji i partycypacji społecznej, mobilizowania ludzi do działania. W szczególności szkolenie lokalnych liderów i personelu instytucji publicznych, doradztwo indywidualne i grupowe w zakresie prowadzenia pracy na rzecz rozwoju lokalnego, w tym upowszechnienie dobrych praktyk w tym zakresie;

2. Animowanie społeczności lokalnych, tworzenie warunków do powstawania i rozwoju oddolnych inicjatyw z aktywnym udziałem mieszkańców. W szczególności:

- Praca w społecznościach z mieszkańcami ukierunkowana na diagnozowanie potrzeb mieszkańców, wyszukiwanie lokalnych liderów, tworzenie warunków rozwoju i integracji mieszkańców, rozwój samopomocy oraz edukacja mieszkańców, rozwój kompetencji społecznych i zawodowych mieszkańców;
- Praca środowiskowa ukierunkowana na aktywność dzieci, rozbudzanie pasji i zainteresowań, tworzenie warunków do twórczego współdziałania, kreacji, bycia w grupie bez przemocy z ukierunkowaniem na współpracę;
- Udostępnianie na potrzeby społeczności lokalnej zasobów lokalowych gminy, urządzeń i sprzętu, minimalizowanie ograniczeń w dostępie do Internetu.

- **Rezultaty**

Zaprojektowane przedsięwzięcia mają przyczynić się do:

1. z aktywizowania społeczności lokalnej w obrębie małych społeczności gmin;
2. odbudowy więzi społecznych między członkami wspólnot lokalnych;
3. zawiązywania relacji międzyludzkich opartych na wspólnocie celów i zaufaniu;
4. wytworzenia mechanizmów zwiększających zdolność do samoorganizacji mieszkańców;
5. zróżnicowanej oferty spędzania wolnego czasu ukierunkowanej na rozwój i samorealizację w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży;
6. wzrostu inicjatyw integrujących mieszkańców i propagujących tradycje, kulturę, oraz sztukę,

- **Wskaźniki realizacji celu**

Wskaźnik	Wartość bazowa	Maksymalna wartość docelowa	Źródła weryfikacji
Liczba osób przeszkolonych do roli animatorów społeczności lokalnych	0	6	dane realizatorów projektów
Liczba osób pracujących ze społecznością lokalną	0	6	dane realizatorów projektów; raporty grupy partnerskiej
Liczba spotkań, imprez integracyjnych, oddolnych inicjatyw społeczności lokalnej (w tym objętych dofinansowaniem w ramach PAL)	0	2-3 działania rocznie	dane realizatorów projektów; raporty grupy partnerskiej
Liczba dzieci uczestniczących w ofertach zagospodarowania czasu wolnego	0	Średnio 15 dzieci uczestniczących w zajęciach świetlicy GOK	dane realizatorów projektów; raporty grupy partnerskiej
Odsetek osób deklarujących zaangażowanie w sprawy lokalnej społeczności na koniec 2013r	0	10%	Badania własne grupy partnerskiej

3.2 ADRESACI PROGRAMU

Program Aktywności Lokalnej skierowany jest do dzieci oraz młodzież pochodzących ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym (w tym znajdująca się w rodzinach naturalnych, rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo – wychowawczych) oraz ich rodzin mieszkających na terenie gminy Ryjewo, którzy zagrożeni są wykluczeniem społecznym.

3.3 CZAS TRWANIA PROGRAMU I HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ

Harmonogram realizacji Programu Aktywności Lokalnej obejmuje lata 2012-2013. Ramy czasowe PAL wiążą się z dostępnością funduszy europejskich w obecnym okresie programowania.

Etap: 01.01.2012 – 31.12.2012 obejmie rekrutację uczestników szkolenia, szkolenie przygotowujące do roli animatorów społeczności lokalnej, zbudowanie środowiska współpracy w społecznościach lokalnych, pilotażowe wdrożenie projektów na inicjatywy oddolne w społecznościach, podsumowanie pierwszego etapu oraz wnioski

Etap: 01.01.2013 – 31.12.2013 to rozwój programu, działalność animatorów w społecznościach, mobilizowanie mieszkańców do działania, wymiana praktyk między społecznościami.

3.3 ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja zadań w ramach Program Aktywności Lokalnej może być finansowana:

1. Ze środków własnych budżetu samorządu terytorialnego;
2. Ze źródeł zewnętrznych, środków z Funduszy Strukturalnych między innymi z Europejskiego Funduszu Społecznego - wskazane w Programie Aktywności Lokalnej działania, będą realizowane w kontekście wykorzystania funduszu z Unii Europejskiej w latach 2007 – 2013 w ramach projektów systemowych Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w obszarze Priorytetu VII Promocja integracji społecznej, Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.1 - Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej, pozyskanych przez partnerów PAL: podmioty publiczne tj.: GOPS, GOK oraz partnerów społecznych posiadających

osobowość prawną tj.: Stowarzyszenie Eko Inicjatywa oraz inne organizacje z terenu gminy zainteresowane realizacją programu;

3. Dotacji;
4. Budżetu państwa;
5. Innych pozyskanych środków zewnętrznych.

IV. WDROŻENIE PROGRAMU

4.1 REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU

Założeniem PAL jest podjęcie działań przyczyniających się do wzmocnienia więzi wewnątrz lokalnych wspólnot na terenie gminy Ryjewo oraz zwiększenia zaangażowania mieszkańców i władz lokalnych w rozwój społeczny gminy. Osiągnięcie tych założeń możliwe jest poprzez realizację działań opartych na zasadzie partnerstwa. Partnerami w realizacji programu są:

- **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**

W zakresie pozyskania środków finansowych z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w ramach projektów systemowych dla ośrodków pomocy społecznej z Priorytetu VII, działanie 7.2 Europejskiego Funduszu Społecznego. Prowadzenie działań w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych oraz odbiorców pomocy społecznej zagrożonych wykluczeniem społecznym.

- **Gminny Ośrodek Kultury**

W Zakresie prowadzeni działań skierowanych do dzieci i młodzieży z uwzględnieniem działań edukacyjnych i aktywizacyjnych przy wykorzystaniu świetlic wiejskich. Podstawowym celem Gminnego Ośrodka Kultury jest stymulowanie oraz rozwój aktywnego i kreatywnego uczestnictwa mieszkańców w zakresie kultury oraz tworzenie warunków do zaspokajania i rozwijania potrzeb mieszkańców w tym zakresie. Zadania Gminny Ośrodek Kultury realizuje przez edukację kulturalną i wychowanie przez sztukę, rozpoznawanie zainteresowań i potrzeb kulturalnych środowiska, organizowanie koncertów, wystaw, imprez artystycznych i rozrywkowych, integrowanie społeczności lokalnej poprzez współtworzenie warunków do kultywowania i rozwijania narodowych, etnicznych i

środowiskowych wartości kulturalnych, podtrzymywanie i tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego, twórczości ludowej i folklorystycznej, rozbudzanie i zaspokajanie społecznej aktywności kulturalnej oraz współdziałanie z organizacjami pozarządowymi mające na celu uatrakcyjnienie prowadzonej działalności.

- **Stowarzyszenie Eko-Inicjatywa**

W zakresie upowszechnienia metod pracy animatora społeczności lokalnej wykorzystywanych w Ośrodku Animacji Lokalnej „Zaułek Benowo”. Przygotowanie i przeprowadzenie szkolenia pt. „Animator społeczności lokalnej” dla pracowników służb społecznych (GOK i GOPS) oraz liderów społeczności wiejskich z terenu Gminy Ryjewo.

- **Partnerzy**

1. Szkoły z terenu gminy Ryjewo,
2. Przedstawiciele placówek opiekuńczo – wychowawczych,
3. Warsztaty Terapii Zajęciowej,
4. Organizacje pozarządowe,
5. Inni nie wskazani na etapie programowania potencjalni partnerzy zarówno podmioty publiczne, niepubliczne, grupy nieformalne posiadające potencjał, motywację i wolę do podjęcia współdziałania na rzecz realizacji celów określonych w PAL

4.3. SPOSOBY MONITOROWANIA, EWALUACJI I OCENY PROGRAMU

Na każdym etapie partnerstwo może zostać poszerzone o nowych partnerów. Partnerzy współdziałać będą na rzecz wdrożenia oraz monitorowania programu przez cały okres jego realizacji. Stworzą warunki do demokratycznego i równościowego zarządzania działaniami, ukierunkowanymi na osiągnięcie założonych celów programu PAL na lata 2012-2013.

Monitorowanie projektów realizowanych w ramach Programu Aktywności Lokalnej odbywać się będzie systematycznie w trakcie trwania projektu na potrzeby zarządzania projektem oraz podejmowania decyzji. Celem bieżącego monitoringu będzie:

- pomiar osiąganego postępu w projekcie i porównywanie go z założonym planem
- wskazanie na ewentualną potrzebę podjęcia działań korygujących

- pomiar osiąganego postępu w projekcie i porównanie go z założonym planem

Zarówno ocena jak i ewaluacja poszczególnych projektów w ramach Programu Aktywności Lokalnej (w odpowiedzi na pytanie czy projekt osiągnął zakładane cele) następuje każdorazowo po zakończeniu realizacji projektu w odniesieniu do zakładanych w harmonogramie rezultatów (najpóźniej na koniec roku kalendarzowego). Dokonuje jej instytucja realizująca projekt.

Na koniec okresu programowania zostanie dokonane podsumowanie i ocena efektywności Programu Aktywności Lokalnej w postaci raportu końcowego opracowanego przez zespół realizatorów programu.